

bionieuws

editie 13, 01-09-2012

achtergrond

Enthousiasme, Microseris en RAPDs

In Memoriam Konrad Bachmann 1939 – 2012

Door Kitty Vijverberg (gepromoveerd bij Konrad Bachmann) en Henry Hooghiemstra (hoogleraar Paleoeecology and Landscape Ecology, Instituut voor Biodiversiteit en Ecosysteem Dynamica, UvA)

© bionieuws

Recent kwam het nieuws tot ons dat op 1 juli professor Konrad Bachmann onverwachts is overleden. Hij was van 1984 tot 1996 hoogleraar bijzonder plantkunde op de afdeling systematiek, evolutie en paleobiologie van de Universiteit van Amsterdam, thans onderdeel van het Instituut voor Biodiversiteit en Ecosysteem Dynamica. Konrad Bachmann bestudeerde de genetica en evolutie van *Microseris*, een plantengroep met het uiterlijk van een paardenbloem. Konrad was een van de eersten die naast uiterlijke kenmerken ook moleculaire kenmerken gebruikte om een mogelijke verwantschap tussen soorten te achterhalen. In die tijd was deze nu veel gebruikte methode nieuw en nog niet algemeen geaccepteerd binnen de taxonomie. Konrad gebruikte onder andere veel RAPDs: Random Amplified Polymorphic Dna-merkers. Samen met zijn promovendi ontwikkelde hij interessante hypothesen over de evolutie van *Microseris*, door de verwantschap gesuggereerd door uiterlijke kenmerken met die van het chloroplast-dna en kern-dna te vergelijken.

Tijdens zijn kinderjaren verhuisde Konrad vanuit zijn geboorteplaats nabij Leipzig naar Göttingen, alwaar hij opgroeide en biologie studeerde. Hij vervolgde zijn studie in München en het Amerikaanse Princeton, alwaar hij promoveerde en zijn wetenschappelijke carrière begon. Aanvankelijk werkte Konrad op het gebied van dna- en chromosoomanalyse, onder andere aan de pad *Bufo bufo*. Vanaf 1973 zette hij zijn carrière voort aan de Universiteit van Heidelberg en verschoof zijn onderzoek naar de taxonomie en *Microseris*. Aan de UvA continueerde hij dit onderzoek. Daar maakte hij ook de laatste periode mee waarin zoölogen en botanici nog overwegend gescheiden van elkaar opereerden, iets waar hij binnen de vakgroep een stevige taak aan had.

Genenbank

Na zijn wetenschappelijke periode aan de UvA aanvaarde hij een baan als hoofd taxonomie aan het Leibniz Institut für Pflanzengenetik und Kulturpflanzenforschung in Gatersleben, alwaar hij ook een aantal jaren hoofd van de genenbank was. Hier raakte hij intensief betrokken bij de omvorming van een voormalig Oost-Duits instituut, waar elk jaar opnieuw planten werden opgekweekt en zaden geoogst, naar een modern onderzoekscentrum met langetermijnzaadopslagfaciliteiten. In 2004 ging hij met pensioen en legde zijn meeste wetenschappelijke taken neer.

Konrad toonde een groot enthousiasme voor de wetenschap en voor het overdragen van wetenschappelijke kennis. Hij was altijd bereid dingen uit te leggen en een beziield spreker tijdens zijn colleges en lezingen. Konrad was ook snel met het corrigeren van manuscripten en behulpzaam bij de weekenddiensten in de kas. Ondanks zijn verblijf in Amerika en Nederland raakte hij zijn Duitse accent en de Duitse Gründlichkeit nooit helemaal kwijt, iets wat soms wel eens botste met de Nederlandse mentaliteit. Zijn vriendelijkheid en jovialiteit waren kenmerkend voor zijn optreden.

Voor Konrad hield de liefde voor planten na het werk niet op; hij was dagelijks in zijn tuin te vinden. De tuin van zijn hoekhuis in Muiderberg herbergde zo'n vierhonderd soorten, verdeeld

over verschillende biotopen: planten uit moerassen, kalkgraslanden, et cetera. In Gatersleben woonde hij in een oude dorpsboerderij uit de 16e eeuw met een lange tuin en oude boomgaard. Hier breidde de soortenrijkdom zich na zijn komst snel uit en werden de gegevens, zoals bloeitijd, bijgehouden in zijn computer. Naast tuinieren hield Konrad ook van wandelen, in flinke pas, en altijd zonder jas.

Na zijn pensionering zou hij 'vakantie gaan houden' en 'in zijn schommelstoel gaan zitten', maar daar was nog niet veel van gekomen. Begin 2011 verhuisde hij naar een kleinere woning in Northeim, bij Göttingen. De nieuwe tuin was 'maar' 700 vierkante meter groot, maar bereikte al snel weer een diversiteit vergelijkbaar met zijn Muiderbergse tuin.

Hij genoot er van de omgeving met prachtige beukenbossen, orchideeën, lelies, en een enkele *Gentianella ciliata*. Alle jaren was hij samen met zijn vrouw Hanna. Ze hadden het goed samen en hadden nog lang van hun nieuwe woonomgeving willen genieten. Het is heel jammer dat dit niet zo heeft mogen zijn. ■